

به نام خدا

تأثيرات انگیزه و پیشرفت تحصیلی در مدارس هوشمند

مؤلف :

زهرة دانيالی

انتشارات بامن

(با همکاری سازمان چاپ و نشر ایران - ۱۴۰۲)

نسخه الکترونیکی این اثر در سایت سازمان چاپ و نشر ایران و اپلیکیشن کتاب رسان موجود می باشد

chaponashr.ir

سرشناسه: دانیالی، زهره، ۱۳۷۶-
عنوان و نام پدیدآور: تاثیرات انگیزه و پیشرفت تحصیلی در مدارس هوشمند/ مولف زهره دانیالی.
مشخصات نشر: انتشارات بامن، ۱۴۰۲.
مشخصات ظاهری: ۱۰۱ ص.
شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۸۳۰۰-۶۲-۷
وضعیت فهرست نویسی: فیپا
یادداشت: کتابنامه: ص ۱۰۱-۸۸
موضوع: انگیزه و پیشرفت تحصیلی - مدارس هوشمند
رده بندی کنگره: GV۷۱۴
رده بندی دیویی: ۸۰۳
شماره کتابشناسی ملی: ۹۵۱۴۱۷۳
اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیپا

نام کتاب: تاثیرات انگیزه و پیشرفت تحصیلی در مدارس هوشمند

مولف: زهره دانیالی

ناشر: انتشارات بامن

صفحه آرای، تنظیم و طرح جلد: پروانه مهاجر

تیراژ: ۱۰۰۰ جلد

نوبت چاپ: اول - ۱۴۰۲

چاپ: زبرجد

قیمت: ۹۲۰۰۰ تومان

فروش نسخه الکترونیکی - کتاب‌رسان:

<https://chaponashr.ir/ketabresan>

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۸۳۰۰-۶۲-۷

تلفن مرکز پخش: ۰۹۱۲۰۲۳۹۲۵۵

www.chaponashr.ir

فهرست مطالب

فصل اول.....	۷
کلیات و مقدمه در مدارس هوشمند.....	۷
مقدمه.....	۷
اهمیت و ضرورت‌های فن آوری در مدارس هوشمند.....	۱۳
فصل دوم.....	۱۵
مبانی نظری پیشرفت تحصیلی در مدارس هوشمند.....	۱۵
مقدمه.....	۱۵
ضرورت مدارس هوشمند.....	۱۶
تعریف مدرسه هوشمند.....	۱۷
تاریخچه مدارس هوشمند.....	۱۸
چشم اندازهای کلاس درس در مدارس هوشمند.....	۲۰
علل تاسیس مدارس هوشمند.....	۲۱
ویژگیهای مدارس هوشمند.....	۲۲
ماموریت های مدرسهای هوشمند.....	۲۵
اهداف مدارس هوشمند.....	۲۶
مولفه های کلیدی مدارس هوشمند.....	۲۸
نقش فناوری های نوین در هوشمند سازی مدارس.....	۳۶
دامنه اجرایی طرح هوشمند سازی مدارس در کشور.....	۳۶
خودکارآمدی تحصیلی.....	۴۴
نظریه شناختی اجتماعی بندورا.....	۴۴
تعریف خودکارآمدی.....	۴۸
مفهوم خودکارآمدی.....	۴۹

منابع خود کارآمدی	۵۱
تجربیات ماهرانه یا موفقیت آمیز	۵۱
تجربیات الگوبرداری	۵۲
ترغیب کلامی	۵۲
حالت‌های عاطفی و فیزیولوژیکی	۵۳
فرآیندهای واسطه خود کارآمدی	۵۴
فرآیندهای شناختی	۵۴
فرآیندهای انگیزشی	۵۴
فرآیندهای عاطفی	۵۷
فرآیندهای انتخابی	۵۸
خود کارآمدی و عملکرد تحصیلی	۵۸
انگیزه تحصیلی	۶۲
تعریف انگیزه تحصیلی	۶۳
نظریه های موجود در زمینه انگیزه تحصیلی	۶۵
نظریه خودمختاری یا خود تعیینی	۶۹
سبک های کنترل کننده انگیزش	۷۲
انگیزش تحصیلی و فنآوری اطلاعات و ارتباطات	۷۲
پیشرفت تحصیلی	۷۵
نظریه گانیه در یادگیری	۷۶
نظریه آموزشگاهی بلوم	۷۷
متغیر های اصلی نظریه آموزشگاهی بلوم	۷۹
سطوح یادگیری در طبقه بندی بلوم	۸۱

فصل اول

کلیات و مقدمه در مدارس هوشمند

مقدمه

واژه مدارس هوشمند یا **Smart School** چندی است در ادبیات آموزش و پرورش وارد شده است. الگوی اولیه این مدارس از کشور انگلیس در سال ۱۹۹۶ گرفته شده است. اجرای طرح مدرسه هوشمند در ایران از سال ۱۳۸۲ با الهام از ایده اولیه آن در کشور مالزی آغاز شد. در سال ۱۳۸۳ در چهار دبیرستان دولتی تهران، طرح مدارس هوشمند به صورت آزمایشی از طرف آموزش و پرورش شهر تهران اجرا شد. پس از سه سال اجرای آزمایشی، در سال ۱۳۸۶ طرح راهبردی مدارس هوشمند ارائه و آموزش معلمان بر اساس این طرح آغاز شد (حیدری، وزیری، عدلی، ۱۳۹۲) و به تدریج در همه استان ها فراگیر شد. فن آوری اطلاعات و ارتباطات در آموزش و یادگیری، آموزش سنتی را تا حد زیادی تحت تاثیر قرار داده و دنیای جدیدی در عرصه یادگیری بوجود آورده است. از ویژگی های یادگیری همراه با فنآوری؛ تغییر الگوی سنتی آموزش به یادگیری خودجوش و خودمحرور، تغییر نقش یادگیرندگان و معلمان، امکان یادگیری مادام العمر^۱، افزایش کیفیت یادگیری، کاهش هزینه های آموزش و به حداقل رساندن محدودیت های زمانی و مکانی است (زارعی- زوارکی، مقامی، سلیمانی، ۱۳۸۸).

---

¹ Lifelong Learning

استفاده از فن آوری اطلاعات و ارتباطات می تواند، منجر به توسعه کیفیت آموزش، گسترش شانس های یادگیری و در دسترس بودن آموزش شود (آدیمی، الالیی، ۲۰۱۰). روش تدریس مبتنی بر فن آوری اطلاعات و ارتباطات به معلم و دانش آموز کمک می کند تا در اتخاذ یک روش یادگیرنده محور فعالیت کنند (هادجرویت^۲، ۲۰۱۰). در آموزش الکترونیکی رایانه در نحوه تدریس و ارزشیابی اثر می گذارد و برنامه های درسی را تا حدودی تغییر می دهد در عین حال کارکردهای اجتماعی مدارس همچنان وجود دارد (نجفی، ۱۳۸۷). مدارس هوشمند این کارآیی را نیز دارند که به دانش آموزان نشان دهند چه اطلاعاتی در فضای مبتنی بر وب قابل اعتماد و چه اطلاعاتی ارزش علمی ندارد (زین، مورو گایا^۳، ۲۰۰۴) به کارگیری نرم افزارهای چندرسانه ای با فراهم کردن امکاناتی نظیر تصاویر رنگی و زیبا، گرافیک و صداها، جالب، انگیزه کار و فعالیت را در این مدارس چند برابر می کنند (زمانی، قصاب پور، جبل عاملی، ۱۳۸۹).

مع الوصف موضوع تأثیرات استفاده از فن آوری اطلاعات و ارتباطات در عرصه ی آموزش یکی از مباحث چالش برانگیز است (حکیم زاده، ابوالقاسمی، نجاتی، ۱۳۹۱) و نگرانی هایی از قبیل احتمال عدم موفقیت دانش آموزان این مدارس در کنکور، امکان بروز مشکلات عاطفی و دلزدگی دانش آموزان نسبت به این شیوه از آموزش، ناکافی بودن نیروی انسانی متخصص و آموزش دیده، کمبود منابع مالی و فیزیکی برای تجهیز مدارس هوشمند به سیستم های رایانه ای و تجهیزات و ملزومات مورد نیاز این مدارس و.... مطرح می باشد (موید نیا، ۱۳۸۴).

---

1 Adeymi & Olaleye

2 Hadjerrouit

3Zain & Murugiah

مدارس هوشمند، مؤسسات آموزشی هستند که با اعمال تغییراتی در نحوه آموزش و مدیریت خود، به صورت نظام‌مند، دانش‌آموزان را برای زندگی در عصر حاضر آماده می‌کنند. (افضل خانی، قدس، ۱۳۹۰).

از دستاوردهای مهم فن آوری اطلاعات تأثیر در یادگیری و کاربرد کامپیوتر و اینترنت در آموزش است. این فن آوری فرصت‌های آموزشی را برای هر کس در هر کجا و هر زمان مهیا می‌کند در حالی که نظام‌های عادی و سنتی آموزشی از این امکان بی بهره اند (نجفی، ۱۳۸۷).

اکثر برنامه‌های آموزشی در مدارس سنتی، به صورت معلم محور بوده، که با استعدادها، توانایی‌ها، نیازها و شیوه‌های یادگیری دانش‌آموزان که هر یک آهنگ مخصوص به خود را دارد، متناسب نیستند (افضل خانی، قدس، ۱۳۹۰).

نتایج تحقیقات نشان می‌دهد این مدارس باعث ایجاد روحیه محقق و پژوهشگری در فراگیر می‌شود به عبارتی روح پژوهش و جست‌وجوگری، جایگزین روحیه بی‌هدف دانش‌آموز خواهد شد (عطاران، ۱۳۸۳). دانش‌آموزان می‌آموزند که چگونه اطلاعات مورد نیاز خود را از طریق شبکه‌های اطلاعاتی استخراج کنند، چگونه در مورد آنها بیندیشند و چگونه حاصل یافته‌های خود را در جهت حل مسایل و مشکلات خود و جوامع‌شان به کار گیرند (مؤیدنیا، ۱۳۸۴). بنابراین فن‌آوری اطلاعات فرد را قادر می‌سازد تا از رایانه و برنامه‌های رایانه‌ای به منظور موفقیت در محیط‌های آموزشی، محیط‌های کاری و اهداف شخصی استفاده کند (نجفی، ۱۳۸۷).

از جمله متغیرهایی که در این تحقیق به آن پرداخته شد متغیر خودکارآمدی است. در عصر انفجار اطلاعات، پرورش افراد خودکارآمد با عزت نفس بالا که بتوانند به صورت مستقل به یادگیری بپردازند بسیار مهم‌تر از انتقال حجم عظیمی از دانش است (زینلی پور، زارعی،

زندگی نیا، ۱۳۸۸). ارمورد^۱ معتقد است که خودکارآمدی، قضاوت فرد درباره توانایی هایش در انجام موفقیت آمیز وظایفش است. زیرا باور خودکارآمدی بر گزینش اهداف چالش آور، میزان تلاش و کوشش درانجام وظایف، میزان استقامت و پشتکاری در رویارویی با مشکلات و میزان تحمل فشارها اثر می گذارد (لاک، لتهام^۲، ۱۹۹۰؛ به نقل از داودی، ۱۳۹۲). خودکارآمدی به عنوان یک ویژگی شخصیتی پیش بینی کننده، قادر است در موقعیت های تحصیلی و آموزشی، عاملی تأثیرگذار باشد. (سالامی، اوگوندوکن^۳، ۲۰۰۹)

خودکارآمدی تحصیلی در ارتباط با احساس توانایی فرد در اداره فعالیت های یادگیری، احاطه بر موضوعات درسی و برآورده کردن انتظارات تحصیلی است (موریس^۴، ۲۰۰۱). دانش آموزانی که باورهای خودکارآمدی تحصیلی قوی را رشد می دهند، بهتر می توانند یادگیری شان را اداره کنند (دهقانی زاده، چاری مسعود، ۱۳۹۱)

پگی و شانک^۵ (۱۹۹۴) بیان داشتند که محیط های غنی از اطلاعات، منبع عظیمی از اطلاعات هستند که می توانند به دانش آموزان در جستجوی اطلاعات از منابع گوناگون کمک کنند. همچنین دریافتند که اهداف واضح و خودارزیابی از میزان پیشرفت در یادگیری مبتنی بر کامپیوتر منجر به افزایش میزان کارآمدی در افراد می شود (شهامت، کدیور، فرزاد، ۱۳۸۵). هرچند که کاواناف، گیلن، کرمی، هس و بلومیر^۶ (۲۰۰۴) در فرا تحلیل ۱۱۶ پژوهش در خصوص تأثیرات دوره های مختلف آموزش با استفاده از فناوری ارتباطات و اطلاعات که در سالهای ۱۹۹۹ تا ۲۰۰۴ انجام شده اند، به این نتیجه رسیدند که

¹ Ormrod

² Locke & Latham

³ Salami & Ogundokun

⁴ Muris

⁵ Peggy & Schunk

⁶ Cavanaugh, Gillan, Kromrey, Hess & Blomeyer